

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Enhed: Forebyggelse og Strålebeskyttelse
Sagsbeh.: Mette Nygaard Enevoldsen
Koordineret med:
Sagsnr.: 2023 - 7323
Akt ID.: 1509641
Dato: 16. september 2024

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

vedrørende forslag til

Lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellig andre lov

(Tredje og sidste del af udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Indholdsfortegnelse

1.	Hørte myndigheder og organisationer m.v.	3
2.	Generelle bemærkninger til lovforslaget	4
2.1	Overordnede bemærkninger til lovforslaget	4
2.2	Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	5
2.3	Evaluering af forebyggelsesplanen	5
2.4	Forholdet til EU-retten	5
2.5	Ikrafttrædelse	6
3.	Specifikke bemærkninger til forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af tobakssurrogater 7	
3.1	Generelt om forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v.	7
4.	Specifikke bemærkninger til øget kontrol og hårdere straffe	7
4.1	Generelt om øget kontrol og hårdere straffe	7
4.2	Forhøjelse af bødeniveauer	8
4.3	Flere beføjelser til Sikkerhedsstyrelsen	9
4.4	Flere beføjelser til Forbrugerombudsmanden	10
5.	Specifikke bemærkninger til forbud mod proxy salg	10
5.1	Generelt om forbud mod proxy salg	11
6.	Specifikke bemærkninger til regulering af salg af alkoholholdige drikkevarer m.v.	11
6.1	Lavere procentsats for salg af alkoholholdige drikkevarer til 16-17-årige	11
6.2	Krav til placering af alkoholholdige drikkevarer i detailhandlen	12
6.3	Forbud mod salg af alkohol til personer under 18 år i nattelevszoner fra kl. 22.00-08.00 13	
7.	Specifikke bemærkninger til regulering af tobakssurrogater og standardisering m.v.	13
7.1	Generelle bemærkninger til regulering af tobakssurrogater og standardisering m.v.	13
7.2	Nikotigrænse i tobakssurrogater	13
7.3	Forbud mod smage, med undtagelse af tobak og mentol, i tobakssurrogater	14
7.4	Standardisering af emballage	16
7.5	Standardisering af udseendet på tobakssurrogater og selve cigaretten	17
7.6	Krav til bestanddele	17
8.	Specifikke bemærkninger til flere røg- og dampfrie miljøer	18
9.	Øvrige bemærkninger	19
9.1	Forslag til yderligere tiltag	19
9.2	Skadesreduktion og rygestop	20

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love har i perioden fra den 17. juni 2024 til den 19. august 2024 været sendt i offentlig høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Alkohol & Samfund, Akademikernes Centralorganisation (AC), Arbejdsgiverforeningen KA, Arbejds miljørådet (AMR), Arbejdstilsynet, Astma-Allergi Forbund, Becig, Blå Kors, BrancheDanmark, British American Tobacco, Bryggerforeningen, Børnerådet, Børns Vilkår, Center for Hjerneskade, Coop Danmark, Dagrofa, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Farmaceutiske Selskab, Danmarks Idrætsforbund (DIF), Danmarks Lungeforening, Danmarks Restauranter og Cafeer (DRC), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk e-Damper Forening (DADAFO), Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Lungemedicinsk Selskab, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Selskab for Almen Medicin, Dansk Selskab for Distriktpsykiatri, Dansk Selskab for Folkesundhed, Dansk Selskab for Patientsikkerhed, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Transport og Logistik (DTL), Danske Fysioterapeuter, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Skoleelever, Danske Tandplejere, Danske Ældreråd, Dataetisk Råd, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Det Ethiske Råd, DGI, Diabetesforeningen, Efuma, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Fag og Arbejde (FOA), Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt Fællesforbund – 3F, Farmakonforeningen, Finans Danmark, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Lægestuderende (FADL), Foreningen af Speciallæger, Foreningen for Dansk Internet Handel, Foreningen for Parallelimportører af Medicin, Forsikring og Pension, Færøernes landsstyre, Gejser, Gigtforeningen, Hjerteforeningen, HK - Handel, Hotel-, Restaurant - & Turisterhvervet (HORESTA), House of Oliver Twist A/S, Industriforeningen for generiske og biosemilære lægemidler, Japan International Tobacco, Jordemoderforeningen, KFUM' s Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, Komiteen for Sundhedsoplysning, Kommunernes Landsforening (KL), Kræftens Bekæmpelse, Landsorganisationen for sociale tilbud, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Lægeforeningen, Lægemiddelindustriforeningen, Medicoindustrien, Metal Ungdom, Mødrehjælpen, Naalakkersuisut, National Videnskabsetisk Komité, Nationalt Center for Etik, Nikotinbranchen, Nærbutikkernes Landsforening, Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet (NNF), Offentligt Ansattes Organisationer (OAO), Parallelimportørforeningen af lægemidler, Patientforeningen, Patientforeningen Danmark, Pharmadank, Pharmakon, Philip Morris, Praktiserende Lægers Organisation, Praktiserende Tandlægers Organisation, Punktum dk A/S, Rigsrevisionen, Røgfri Fremtid, Rådet for Socialt Udsatte, Salling Group, Skole og Forældre, Smoke Solution, SSP-Samrådet, Sund By Netværket, Sundhed Danmark - Foreningen af danske sundhedsvirksomheder, Sundhedskartellet, Swedish Match, Sygeforsikringen "Danmark", Søfartsstyrelsen, Tandlægeforeningen, Tobaksindustrien, Tobaksproducenterne, Veterinærmedicinsk Industriforening (VIF), Vin- & Spiritus Organisationen Danmark, Ældresagen, Yngre Læger.

Lovforslaget har desuden været offentliggjort på www.borger.dk under Høringsportalen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har modtaget høringsvar uden bemærkninger fra: Fag og Arbejde (FOA), Heilsumálaráðið (Færøerne), Søfartsstyrelsen og Dataetisk Råd.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har modtaget høringssvar med bemærkninger fra:

Alkohol & Samfund, British American Tobacco, Bryggeriforeningen, Børnerådet, Dansk Erhverv, Dansk Sygeplejeråd, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Tandplejere, De Samvirkende Købmænd, DI Fødevarer, GEJSER, Hjerteforeningen, House of Oliver Twist, JTI Danmark, Kommunernes Landsforening, Kræftens Bekæmpelse, Landsorganisationen for sociale tilbud, Lungeforeningen, Lægeforeningen, Nikotinbranchen, Nærbutikkernes Landsforening, Patientforeningen, Philip Morris ApS Danmark, SSP-Samrådet, Sundbynetværket, Tandlægeforeningen, Tobaksindustrien, Tobaksproducenterne, Vin & Spiritus Organisationen i Danmark og World Vapers Alliance.

Ministeriet modtog i alt 31 høringssvar.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet takker alle høringssparter for deres høringssvar og henviser til ministeriets bemærkninger til de enkelte delelementer nedenfor.

I det følgende foretages en gennemgang af de væsentligste bemærkninger til de enkelte elementer i lovforslaget og dets bemærkninger. Ministeriets bemærkninger hertil er *kursiverede*.

2. Generelle bemærkninger til lovforslaget

2.1 Overordnede bemærkninger til lovforslaget

Børnerådet, Dansk Sygeplejeråd, Danske Patienter, Danske Regioner, Danske Tandplejere, Kommunernes Landsforening, Landsorganisationen for sociale tilbud, Lungeforeningen, Patientforeningen og Tandlægeforeningen anfører, at de generelt er positive over for lovforslaget. Flere høringssparter henviser i den forbindelse bl.a. til, at tobak, nikotin og alkohol er sundhedsskadelige produkter.

Bryggeriforeningen og Vin & Spiritus Organisationen i Danmark anfører, at de bakker op om lovforslagets intention om at unge bør drikke mindre.

Alkohol & Samfund, Børnerådet, Danske Patienter, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere), Sundbynetværket og Vin & Spiritus Organisationen i Danmark anfører, at lovforslagets initiativer ikke kan stå alene for at løse problemet med børn og unges forbrug af alkohol, og opfordrer til en ensartet 18-årsgrænse for al salg af alkohol i detailhandlen.

Dansk Erhverv støtter en skærpet indsats målrettet børn og unges forbrug af tobak, nikotin og alkohol, og deler bekymringen om den udvikling, der ses blandt børn og unge, og anfører yderligere, at forebyggelsesplanen med de samlede initiativer, har et uforholdsmæssigt stort fokus på indsatser, der påvirker og er indgribende for detailhandelns virksomheder.

British American Tobacco, House of Oliver Twist JTI, Nikotinbranchen, Philip Morris og Tobaksproducenterne anfører, at de er positive over for lovforslagets elementer om styrket håndhævelse og henviser bl.a. til, at der er udfordringer med et tiltagende illegalt marked, men anfører også en bekymring for, at den forslåede øget produktregulering, f.eks. i forhold til forbud mod smage i tobakssurrogater og udvidelse af kravene om standardisering, vil øge risikoen for et illegalt marked.

Børnerådet anfører, at en påtænkt ændring om at give Sikkerhedsstyrelsen lovhjemmel til at føre kontrol på sociale medier og i lukkede grupper, som det fremgår af høringsbrevet, bør indgå i en fornyet høringsproces.

British American Tobacco opfordrer til, at væsentlige fastsatte regler for produkterne, såsom grænseværdier for nikotinindholdet i tobakssurrogater, drøftes i Folketinget, inden de indarbejdes i bekendtgørelser.

2.2 Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

De Samvirkende Købmænd anfører, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet bør komme med fyldestgørende og grundig vurdering af konsekvenserne af de byrder som lovforslaget vil pålægge detailhandlen.

Philip Morris og Tobaksindustrien anfører, at lovforslaget vil pålægge omkostninger bl.a. i forbindelse med omstilling af produktion, og at Indenrigs- og Sundhedsministeriet bør forholde sig hertil.

Tobaksproducenterne anfører, at efter deres vurdering, vil de økonomiske og administrative konsekvenser ved standardisering af cigaretter og den dertilhørende produktionsomstilling overstige 4. mio. kr. i administrative omkostninger og 10 mio. kr. i øvrige efterlevelseseffekter.

Ministeriet bemærker, at lovforslaget vurderes at have økonomiske og administrative konsekvenser. Ministeriet har foretaget præciseringer i afsnittet om de erhvervsøkonomiske konsekvenser efter den offentlige høring.

2.3 Evaluering af forebyggelsesplanen

Dansk Erhverv, Tobaksproducenterne og Vin & Spiritus Organisationen i Danmark opfordrer til, at der foretages en bred evaluering af forebyggelsesplanens initiativer.

Ministeriet bemærker, at det følger af den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol", at der skal foretages en evaluering af forebyggelsesplanen. Det skal sikre vidensopsamling i forbindelse med, at der sættes ind med øget kontrol, ny regulering, hjælp til nikotinafhængighed og bedre rammer for fællesskaber uden tobak, nikotin og alkohol. Aftalepartierne noterer sig, at initiativerne i forebyggelsesplanen skal ses i en sammenhæng, og at markedet er under konstant udvikling. Derfor vil det ikke være muligt at fastlægge den præcise effekt af hvert enkelt initiativ.

Der er afsat midler i 2026 og 2027 til at foretage evalueringen. Evalueringen vil blive foretaget under inddragelse af aftalepartierne og andre relevante parter.

2.4 Forholdet til EU-retten

British American Tobacco anfører, at efter deres opfattelse, strider lovforslaget imod EU-reglerne om varernes frie bevægelighed og Tobaksvaredirektivet, samt udgør en begrænsning af producentens ejendomsrettigheder, og strider med den kommercielle ytringsfrihed.

Tobaksproducenterne anfører, at standardisering af den enkelte cigaret kan være i strid med EU's principper for varenes fri bevægelighed.

Ministeriet henviser til lovforslagets afsnit 10 om forholdet til EU-retten hvor det fremgår, at de foreslåede initiativer, efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, er i overensstemmelse med EU-retten.

2.5 Ikrafttrædelse

British American Tobacco, JTI, Nikotinbranchen, Nærbutikkernes Landsforening, Tobaksindustrien, Tobaksproducenterne anfører, at den foreslåede omstillingsperiode og overgangsperiode er utilstrækkelig og flere anfører at det afviger fra tidligere praksis i forbindelse med lovændringer på området. Philip Morris anfører, at en tilstrækkelig tilpasningsperiode er afgørende for at sikre de nødvendige tilpasninger af produktporteføljer, og at kortere tidsfrister kan resultere i utilstrækkelige forberedelser, hvilket kan påvirke produktsikkerheden.

British American Tobacco opfordrer til en overgangsperiode på 12 måneder.

JTI, Nærbutikkernes Landsforening anbefaler en overgangsperiode på 9 måneder for at minimere økonomiske og praktiske byrder og JTI anfører supplerende, at der skal gives mindst 6 måneder til omstilling. JTI, Nærbutikkernes Landsforening anfører videre, at overgangsperiodens slutning midt i sommerferien er u hensigtsmæssig og vil føre øgede byrder for butikkerne og potentielt øget grænsehandel grundet sammenfald med meget rejsetid.

De Samvirkende Købmænd anfører, at det bør klargøres i lovbemærkningerne, at detailhandelen skal have lov til at sælge ud af restlagre af produkter ved enhver ændring af krav til udseende og lign.

Ministeriet bemærker, at den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" blev indgået i november 2023.

Ikrafttrædelsestidspunkterne for den foreslåede regulering er foreslået ud fra et hensyn til at sikre regulering af sundhedsskadelige produkter, herunder gøre produkterne mindre appellerende for børn og unge. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har imidlertid justeret de foreslåede ikrafttrædelsesdatoer for lovforslagets bestemmelser for standardiseringskrav og anden produktregulering, herunder bl.a. standardisering af emballage, udseende på cigaretter og nikotinposer, nikotigrænse og smage. Ikrafttrædelsen foreslås at være 1. juli 2025 med virkning 1. april 2026. Som følge heraf rykkes ikrafttrædelse for indførselsforbuddet for tobakssurrogater, der har ulovlige kendetegnende aromaer eller et for højt nikotininhold, også til 1. april 2026.

I øvrigt kan Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyse, at som følge af en udførlig udtalelse fra Rumænien er den såkaldte standstill-periode forlænget. I standstill-perioden kan lovforslaget ikke vedtages. Som følge heraf rykkes ikrafttrædelse for initiativet om lavere alkoholprocentsats for de 16-17-årige, forbud mod salg til personer under 18 år i nattelivszone mellem kl. 22.00-08.00 samt udvidelsen af røg- og dampfrie miljøer fra 1. januar 2025 til 1. april 2025 af hensyn til at sikre tilstrækkelig tid til implementering.

Bekendtgørelser, der vedrører de initiativer om produktregulering, som lovforslaget ikke fastsætter, er sendt i offentlig høring d. 30. august 2024.

3. Specifikke bemærkninger til forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af tobakssurrogater

3.1 Generelt om forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v.

Børnerådet, Dansk Erhverv, Danske Regioner, Kommunernes Landsforening, Landsorganisationen for sociale tilbud og Tobaksproducenterne anfører, at de bakker op om forbuddet mod indførsel, køb, besiddelse m.v. og dermed, at der gives bedre mulighed for at gribe ind over for ulovlige nikotinprodukter, før de sættes til salg.

Dansk Erhverv anfører, at de finder det positivt, at der er undtagelser, som gør det muligt for Danmark at være transitland for produkterne, og at produkterne kan indføres med henblik på forskningsarbejde.

Dansk Erhverv anfører, at undtagelsen for rejsegods og besiddelse på indtil ti enheder forekommer høj, og at undtagelsen vil tillade og fortsat muliggøre et forbrug af produkter, der er ulovlige i Danmark, og som eksempelvis kan anskaffes via grænsehandel. SSP-Samrådet anfører ligeledes, at undtagelsen på ti enheder bør begrænses yderligere.

Ministeriet bemærker, at rejsegods og besiddelse af under ti enheder alene er omfattet af undtagelsen, hvis det samtidig er til eget forbrug. Der kan være konkrete tilfælde, hvor rejsegods og besiddelse af under ti enheder ikke vurderes at være til eget forbrug. Det vil være de situationer, hvor grænsen på ti systematisk forsøges at blive omgået, eller hvis der åbenlyst er andre forhold, der indikerer, at produkterne er med henblik på videre overdragelse.

Det kunne eksempelvis være situationer, hvor der organiseret og gentagende medbringes under ti enheder som rejsegods, eller hvor der er besiddelse af under ti enheder, som er emballeret og hvor vedkommende opholder sig i et område med mange unge mennesker og udviser en søgende adfærd, eller hvor det er en erhvervsdrivende, der forsøger at skjule dem. Det kan også være tilfælde, hvor der findes større kontantbeløb eller andre typer produkter, der tyder på salg.

Ministeriet ændrer for nuværende ikke undtagelsen på op til ti enheder til eget forbrug, da undtagelsen følger samme undtagelse for elektroniske cigaretter. Der vil blive fulgt op på, om den foreslåede regulering, både for elektroniske cigaretter og tobakssurrogater, har den intendede effekt, eller om der er behov for at gøre yderligere. Det bemærkes i den forbindelse, at der er afsat midler til en evaluering af forebyggelsesplanen i 2026 og 2027.

4. Specifikke bemærkninger til øget kontrol og hårdere straffe

4.1 Generelt om øget kontrol og hårdere straffe

Alkohol & Samfund, British American Tobacco, Børnerådet, Danske Patienter, Hjerteforeningen, Kommunernes Landsforening, Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere), Lungeforeningen og Sundbynetværket anfører, at de er positive over for den øgede kontrol, herunder de beføjelser der gives til Sikkerhedsstyrelsen og

Forbrugerombudsmanden, samt de forhøjede bødeniveauer og muligheden for i en periode at fratage retten til salg af tobak og nikotin.

Nikotinbranchen og Tobaksproducenterne anfører, at de bakker op om de øget håndhævelsesbeføjelser til Sikkerhedsstyrelsen og Forbrugerombudsmanden.

Dansk Erhverv anfører, at de bakker op om, at salg af ulovlige produkter kan føre til fratagelse af retten til salg.

De Samvirkende Købmænd anfører, at 10 år er en urimelig lang periode, hvor 3 fejl kan udløse en karantæne for salg af en hel varegruppe, hvorfor det findes uproportionalt. De Samvirkende Købmænd opfordrer til en periode på 3 år.

Ministeriet har på baggrund af høringen ændret perioden for gentagelsesvirkning i forhold til fratagelse af retten til salg fra 10 år til 3 år. Opgørelsen over, hvornår der er sket tre overtrædelser, vil således være inden for en periode på 3 år.

4.2 Forhøjelse af bødeniveauer

Dansk Erhverv og De Samvirkende Købmænd anfører, at det foreslåede bødeniveau for overtrædelse af salgaldersgrænserne er uproportionalt højt og opfordrer til, at der skelnes mellem overtrædelser fsva. salg af ulovlige varer og salg til mindreårige.

Dansk Erhverv anfører, at det er problematisk at bødeniveauerne øges samtidig med Sikkerhedsstyrelsens midlertidige hjemmel til brug af unge kontrolkøbere. Dansk Erhverv og De Samvirkende Købmænd anbefaler, at bødeniveauerne først træder i kraft, når analysen for elektronisk aldersverificering foreligger.

Dansk Erhverv og Vin & Spiritus Organisationen i Danmark noterer sig, at bødens størrelse vil påvirkes af fire parametre: tilregnelighed, konsekvens, sandsynlighed og omsætning. Vin & Spiritus Organisationen i Danmark henstiller til, at der tages hensyn til overtrædelsens karakter og forsætlighed, samt at kontrollen vil være risikobaseret, således, at der holdes øje med de dele af detailhandlen, der vurderes at have det største problem med at overholde salgaldersgrænserne.

Ministeriet bemærker, at det følger af den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol", at bøderne skal sættes op, så de giver yderligere incitament til at overholde reglerne. Bødeniveauet skal i udgangspunktet starte på 50.000 kr. og skal gælde for salg af tobaks- og nikotinprodukter, som er ulovlige at markedsføre i Danmark, og ulovligt salg af tobak, nikotin og alkohol til mindreårige.

Ministeriet bemærker, at der i lovforslagets specielle bemærkninger er foretaget justeringer samt fastsat bødeniveau ved andengangstilfælde med henblik på at muliggøre administrativt bødeforelæg for nogle bestemmelser. Med lovforslaget gives der hjemmel til, at indenrigs- og sundhedsministeren, efter forhandling med justitsministeren, kan fastsætte regler om, at Sikkerhedsstyrelsen i sager om straf, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

4.3 Flere beføjelser til Sikkerhedsstyrelsen

Dansk Erhverv anfører, at de som udgangspunkt bakker op om Sikkerhedsstyrelsens beføjelse til konfiskation af ulovlige tobaks- og nikotinprodukter.

Dansk Erhverv anfører, at Sikkerhedsstyrelsens mulighed for udstedelse af administrativt bødeforelæg er i konflikt med overholdelse af en grundlæggende retssikkerhed hos virksomhederne, da det kan få flere virksomheder til at afholde sig fra at prøve sager ved domstolene.

Dansk Erhverv anfører, at de finder det uhensigtsmæssigt at Sikkerhedsstyrelsens kontrolbeføjelser udvides yderligere med henvisning til netop vedtaget lovforslag om brug af unge kontrolkøbere.

British American Tobacco, Dansk Erhverv og Tobaksproducenterne anfører, at de bakker op om Sikkerhedsstyrelsens styrkede kontrol på sociale medier, således at de kan påbyde kommunikationsplatforme at fjerne indhold.

GEJSER anfører, at de finder det kritisabelt, at Sikkerhedsstyrelsen som kontrolmyndighed ikke kan tilgå de steder, nemlig sociale medier, hvor den illegale handel primært foregår.

Ministeriet bemærker, at der med lovforslaget gives hjemmel til, at indenrigs- og sundhedsministeren, efter forhandling med justitsministeren, kan fastsætte regler om, at Sikkerhedsstyrelsen i sager om straf, der ikke skønnes at ville medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Sikkerhedsstyrelsen vil kun få beføjelse til at udstede administrative bødeforelæg, når overtrædelserne er generelt ensartede, ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og når sanktionsniveauet ligger fast, f.eks. i domstolspraksis eller forarbejder. Overtrædelserne skal således generelt være klare og umiddelbart konstaterbare, og sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, skal være uden skønsmæssige elementer af betydning.

Ved manglende vedtagelse, både hvis der gøres indsigelse eller bøden ikke betales, meldes forholdet til politiet. Muligheden for administrativt bødeforelæg påvirker ikke retssikkerheden, og det vil fortsat være muligt at få prøvet sin sag ved retten.

Har sagen ikke den fornødne ukomplicerede karakter, eller kan der rejses tvivl om det rette sanktionsniveau, vil sagen ikke være egnet til administrativt bødeforelæg, og der foretages i stedet politianmeldelse.

De konkrete bestemmelser, som Sikkerhedsstyrelsen under nærmere betingelser vil kunne afgøre med et bødeforelæg, vil blive fastlagt i en eller flere bekendtgørelser, som vil blive sendt i offentlig høring.

Det fremgik af høringsbrevet, at der i forbindelse med arbejdet med lovforslaget var opstået tvivl om de juridiske rammer for dele af Sikkerhedsstyrelsens kontrol på sociale

medier. Ministeriet har parallelt med den offentlige høring etableret et klart lovmæssigt grundlag herfor i lovforslaget.

4.4 Flere beføjelser til Forbrugerombudsmanden

Dansk Erhverv anfører, at Forbrugerombudsmandens mulighed for udstedelse af administrativt bødeforelæg er i konflikt med overholdelse af en grundlæggende retssikkerhed hos virksomhederne, da det kan få at flere virksomheder vil afholde sig fra at prøve sager ved domstolene.

Dansk Erhverv anfører, at de finder muligheden for anvendelse af skjult identitet for vidtgående og unødvendig, og anses ikke foreneligt med overholdelse af grundlæggende hensyn om proportionalitet og retssikkerhed. Dansk Erhverv anfører i den forbindelse, at de ønsker grænserne for brugen af skjult identitet præciseret.

De Samvirkende Købmænd anbefaler, at Forbrugerombudsmandens mulighed for at kunne gøre brug af skjult identitet ved tilsyn bør udgå, da der bør være en konkret mistanke om et kriminelt forhold før myndighederne arbejder under skjult identitet.

Ministeriet bemærker, at der med lovforslaget gives hjemmel til, at Forbrugerombudsmanden fremover kan udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af forbuddet mod synlig anbringelse og fremvisning af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter.

Forbrugerombudsmandens beføjelse til at kunne udstede administrative bødeforelæg gælder ved overtrædelser der er generelt ensartede, ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og når sanktionsniveauet ligger fast, f.eks. i domstolspraksis eller forarbejder. Overtrædelserne skal således generelt være klare og umiddelbart konstaterbare, og sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, skal være uden skønmæssige elementer af betydning.

Ved manglende vedtagelse, både hvis der gøres indsigelse eller bøden ikke betales, meldes forholdet til politiet. Muligheden for administrativt bødeforelæg påvirker ikke retssikkerheden, og det vil fortsat være muligt at få prøvet sin sag ved retten.

Har sagen ikke den fornødne ukomplicerede karakter eller kan der rejses tvivl om det rette sanktionsniveau, vil sagen ikke være egnet til administrativt bødeforelæg, og der foretages i stedet politianmeldelse.

Ministeriet bemærker, at Forbrugerombudsmandens brug af skjult identitet bør foretages ud fra en proportionalitetsvurdering, og dermed en afvejning af, hvor indgribende en kontrolbeføjelse der skal anvendes i en given situation, og på hvilken måde kontrollen skal udføres. Forbrugerombudsmandens mulighed for at anvende skjult identitet vil kunne anvendes som led i Forbrugerombudsmanden tilsynsvirksomhed, der typisk vil være på baggrund af henvendelser om overtrædelser af markedsføringslovens § 11, stk. 2, eller som led i sager, der er startet op af egen drift.

5. Specifikke bemærkninger til forbud mod proxy salg

5.1 Generelt om forbud mod proxy salg

Bryggeriforeningen, Børnerådet, Dansk Erhverv, Kommunernes Landsforening, Landsorganisationen for sociale tilbud, SSP-Samrådet og Sundbynetværket anfører, at de bakker op om forslaget om at forbyde proxysalg, hvor personer over aldersgrænsen mod betaling køber produkter på vegne af andre, der er under aldersgrænsen.

Dansk Erhverv anfører, at de er enige i udfordringen med proxysalg og påpeger i forlængelse heraf, at der efter deres opfattelse også sker proxysalg, hvor kun produktets værdi tilbagebetales.

Dansk Erhverv anfører, at forbuddet kan suppleres med indførsel af et købsforbud, således de unge selv også har en del af ansvaret for at købe produkter, de ikke er gamle nok til.

Ministeriet har på baggrund af høringen præciseret i lovforslaget, at intentionen med forbuddet er, at det skal omfatte situationer, hvor et salg sker mellem privatpersoner, men hvor overdragelsen af produktet finder sted i umiddelbar forlængelse af købet i en butik, f.eks. umiddelbart udenfor butikken. Det centrale er om de gældende aldersgrænser for salg, der gælder detailhandlen, er forsøgt omgået. Forbud mod proxysalg omfatter f.eks. ikke situationer i private hjem.

Yderligere er det præciseret, at værdien af den økonomiske transaktion f.eks. både kan ske ved at produktets værdi tilbagebetales, eller hvor der opnås profit ved tilbagebetaling.

6. Specifikke bemærkninger til regulering af salg af alkoholholdige drikkevarer m.v.

6.1 Lavere procentsats for salg af alkoholholdige drikkevarer til 16-17-årige

Bryggeriforeningen, DI Fødevarer og Landsorganisationen for sociale tilbud bakker op om at sænke alkoholprocenten for alkoholholdige varer, som 16-17-årige må købe i butikker.

Dansk Erhverv anfører, at de er enige i hensigten med at minimere unges forbrug af alkohol, men finder ikke forslaget som den optimale løsning, da det kan medføre øget forvirring i købs- og aldersverificeringssituationer.

Børnerådet, Danske Regioner, Kræftens Bekæmpelse og Vin & Spiritus Organisationen i Danmark anfører, at ensartet 18-års grænse vil være enkel at forholde sig til og samtidig beskytte børn og unge bedre.

SSP-Samrådet påpeger en tvetydighed mellem, at Sundhedsstyrelsen som offentlig myndighed anbefaler en aldersgrænse for salg af alkohol på 18 år samtidig med at lovgivningen på området fortsat tillader salg af alkohol til 16-årige.

Ministeriet bemærker, at hensigten med initiativet i den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" er, at det skal bidrage til at skabe rammerne om en kultur, der i mindre grad er præget af rusdrikning.

Der gøres tillige opmærksom på, at der allerede i dag er en differentieret aldersgrænse for salg af alkoholholdige drikkevarer.

6.2 **Krav til placering af alkoholholdige drikkevarer i detailhandlen**

Alkohol & Samfund, Børnerådet, Danske Patienter, Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere) og Sundbynetværket, anfører, at det er positivt, at unges eksponering for alkohol i detailhandlen begrænses, ved at undgå placering af alkohol ved indgangen eller sammen med bestemte varegrupper.

Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere) og Sundbynetværket anfører, at en enklere og mere effektiv løsning ville være, at alkohol kun placeres ét sted i butikkerne samt f.eks. bag disken, og at man ikke tillader markedsføring af alkohol i og udenfor butikken.

Bryggeriforeningen, Dansk Erhverv, De Samvirkende Købmænd og DI Fødevarer anfører, at de foreslåede begrænsninger til placering af alkoholprodukter i butikker er vidtgående og vil udgøre en stor både administrativ og økonomisk byrde for butikkerne.

Bryggeriforeningen, Dansk Erhverv og De Samvirkende Købmænd anfører, at det af aftaleteksten for forebyggelsesplanen fremgår, at kravet til placering skal være under hensyn til, hvad der er praktisk muligt for den enkelte butik, og bemærker i forlængelse heraf, at dette hensyn ikke synes at være i lovforslaget. Bryggeriforeningen, De Samvirkende Købmænd, DI Fødevarer anbefaler, at der i højere grad gives handlerum til, hvad der er praktisk muligt særligt under hensyn til de mindre butikker. De Samvirkende Købmænd opfordrer til udarbejdelse af en vejledning til butikkerne.

Dansk Erhverv (med tilslutning fra Vin & Spiritus Organisationen i Danmark) opfordrer til, at der foretages en undersøgelse af børn og unges indkøbsvarer hvad angår alkohol, og bemærker i den forbindelse at de finder det stærkt kritisabelt, at en sådan undersøgelse ikke er foretaget.

Alkohol & samfund anfører, at undtagelsen med køleskabe i realiteten betyder at alkohol stadig vil være meget synligt og tilgængeligt ved indgang og udgang af butikken of opfordrer derfor til overvejelse om en løsning, hvor køleskabe dækkes af, som det kendes fra cigaretsalg, eller at køleskabe placeres i et særskilt område.

Bryggeriforeningen, DI Fødevarer og Dansk Erhverv opfordrer til, at kravet om ikke at placere alkohol i indgangspartier tages ud af lovforslaget, idet forslaget er særligt vidtgående og ikke bygger på indhold fra den politiske aftale.

De Samvirkende Købmænd anfører, at det bør præciseres hvad der betragtes som et indgangsparti, at "køleskabe" erstattes af "kølemøbel", og det bør tydeliggøres, at gavekurve ikke nødvendigvis fremstår indpakket i gavekurve, men lige så vel kan være i en anden form for sampakning.

Bryggeriforeningen, Dansk Erhverv, DI Fødevarer og Vin og Spiritus Organisationen i Danmark anfører, at det er uhensigtsmæssigt at det foreslåede krav om, at alkoholholdige drikkevarers placering ikke må være forbundet med aktiv sportsudøvelse eller arrangementer for børn og unge, da kravet har overlap til Alkoholreklamenævnets retningslinjer, samt at det ikke fremgår af den politiske aftale. Såfremt bestemmelsen fastholdes, opfordrer Bryggeriforeningen, DI Fødevarer, Vin og Spiritus Organisationen i Danmark til en samarbejdsaftale mellem Sikkerhedsstyrelsen og Alkoholreklamenævnet, så de overlappende regelsæt om markedsføring af alkohol følger samme praksis.

Ministeriet bemærker, at aftalepartierne efter den offentlige høring har besluttet, at bestemmelsen om krav til placering af alkohol skrives ud af lovforslaget og at der i stedet indgås en aftale med detailbranchen. Der henvises til, at indenrigs- og sundhedsministeren d. 3. oktober 2024 har sendt et brev til branchen, hvor branchen opfordres til at påtage sig et ansvar og fremsende et oplæg til en ambitiøs aftale, der indeholder elementer og forslag til, hvordan promoveringen og eksponeringen af alkohol i butikker begrænses.

6.3 Forbud mod salg af alkohol til personer under 18 år i nattelivszoner fra kl. 22.00-08.00

Alkohol & Samfund anfører, at de bakker op om at begrænse salget af alkohol fra kl. 22.00 til kl. 08.00, men opfordrer til, at reglen udbredes til alle butikker og ikke kun i nattelivszonerne, da det har en dokumenteret effekt på alkoholforbruget at begrænse tidsrummet, der bliver solgt alkohol.

Bryggeriforeningen og Dansk Erhverv anfører, at et forbud mod salg af alkohol til personer under 18 år mellem kl. 22.00-08.00 i nattelivszoner skaber en skævvridning af konkurrencen for butikker som ligger umiddelbart på den ene og anden side af en nattelivszone. Yderligere anfører de, at det besværliggør butikkernes håndhævelse af reglerne, da ordningen kan være svær at administrere og nattelivszoner løbende ændres.

De Samvirkende Købmænd foreslår, at der etableres en ordning, hvor etablering eller ændringer i nattelivszoner medfører orientering af de berørte virksomheder og med rimelig frist til tilpasning.

Vin & Spiritus Organisationen i Danmark anfører, at initiativet er unødigt byrdefuldt for detailhandlen i nattelivszonerne, og at en ensartet salgssaldersgrænse for al alkohol på 18 år vil være nemmere at implementere for detailhandlen samt have større signaleffekt overfor forældre og unge.

Ministeriet bemærker, at hensigten med initiativet i den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" er at børn og unge under 18 år ikke skal købe alkohol i nattelivet, samt at forebygge spontane køb og at unge indtager store mængder alkohol og havner i situationer med vold, konflikter og ulykker.

Udpegning af nattelivszoner kan ske, hvor der i det pågældende område er en tæt koncentration af natklubber, barer, caféer og lignende med åbningstid efter kl. 24.

7. Specifikke bemærkninger til regulering af tobakssurrogater og standardisering m.v.

7.1 Generelle bemærkninger til regulering af tobakssurrogater og standardisering m.v.

Børnerådet, Danske Patienter, Kommunernes Landsforening, Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere), Lungeforeningen og Sundbynetværket anfører, at de finder det positivt, at der sættes ind med regulering af tobakssurrogater, herunder krav til antal af nikotinposer pr. pakke, fastsættelse af nikotinstrøelse, samt indførelse af standardisering af nikotinposen.

7.2 Nikotinstrøelse i tobakssurrogater

Landsorganisationen for sociale tilbud anfører, at de finder det positivt, at der indføres grænser for nikotinindhold i tobakssurrogater.

British American Tobacco anfører, at nikotinposer bør forblive et tilfredsstillende alternativ for voksne rygere i Danmark, der ønsker at skifte til røgfri produkter, og foreslår på den baggrund en grænseværdi for nikotin på 20 mg pr. pose, og ikke lavere end 16,6 mg. pr. pose.

JTI anfører, at et nikotinloft på 20 mg. pr pose for nikotinposer er en rimelig grænse, og at der med denne grænse vil være mulighed for at fjerne det lille antal produkter, der indeholder meget høje koncentrationer af nikotin, fra markedet og samtidig sikre, at produkter på det danske marked kan imødekomme præferencerne hos voksne forbrugere.

Nikotinbranchen anfører, nikotingrænsen ikke bør sættes for lavt grundet risikoen for et illegalt marked og anbefaler, at Danmark lægger sig på linje med Sverige, hvor nikotingrænsen er 20 mg. pr. pose.

Philip Morris anbefaler en grænse for nikotinindholdet i nikotinposer på 16,6 mg pr. nikotinpose.

Ministeriet kan henvise til den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" hvor det fremgår, at for at begrænse de risici, der er forbundet med nikotin, er aftalepartierne enige om, at der skal fastsættes en grænse for, hvor meget nikotin, der må være i tobakssurrogater.

Ministeriet bemærker, at grænseværdier for det maksimale indhold af nikotin i tobakssurrogater, herunder i første omgang for nikotinposer, fastsættes i en bekendtgørelse. Den 30. august 2024 sendte ministeriet bekendtgørelsen om grænseværdier for nikotinindhold i tobakssurrogater i offentlig høring.

Ministeriet kan ikke genkende den oplyste nikotingrænse på 20 mg. pr. pose i Sverige. Efter ministeriets kendskab har Sverige ikke er en grænse for nikotinindhold, men en statslig udredning har i marts 2024 forslået den svenske regering at sætte grænsen på 12 mg pr. gram.

7.3 Forbud mod smage, med undtagelse af tobak og mentol, i tobakssurrogater

Børnerådet anfører, at de finder det positivt, at tobakssurrogater fremadrettet ikke kan målrettes børn og unge gennem smag og aromaer.

Dansk Sygeplejeråd, Hjerteforeningen, Lungeforeningen og Tandlægeforeningen anfører, at de opfordrer til, at smagsforbuddet også omfatter mentol, som er blandt de mest populære smage blandt børn og unge.

Danske Patienter, Kræftens Bekæmpelse, Lungeforeningen og Sundbynetværket anfører, at de finder forbuddet mod smage i tobakssurrogater positivt, men opfordrer til at forbuddet også skal omfatte mentol, samt at mentol også forbydes i e-cigaretter.

British American Tobacco anfører, at de støtter op om et forbud mod aromaer, der primært appellerer til mindreårige, såsom slik, desserter eller sodavand, og støtter, at der indføres et forbud mod aromadeskriptorer og emballagedesign, der er beregnet til at appellere til mindreårige. British American Tobacco anfører, at der bør tillades en række

aromaer, der er orienteret mod voksne brugere, og foreslår i forlængelse heraf, at regeringen lader sig inspirere af Finland som bl.a. tillader, at nikotinposer kan have smag af f.eks. træ, rosmarin, te og ingefær.

JTI anfører, at de ikke støtter et forbud mod smage i tobakssurrogater, da myndige forbrugeres mulighed for at vælge et skadesreducerende produkt begrænses.

Philip Morris anfører, at et omfattende forbud mod smagsstoffer i tobakssurrogater i praksis vil tjene til at fastholde rygere på cigaretter, samt at forbrugere af tobakssurrogater, der er villige til at fortsætte med at bruge aromatiserede produkter, vil få adgang til dem gennem grænseoverskridende handel eller illegale markeder.

Ministeriet kan henvise til den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" hvor det fremgår, at tobaks- og nikotinprodukter skal gøres mindre attraktive for børn og unge. Unge er særligt følsomme over for branding og reklamer. Tillukkende smage og dufte kan øge forbruget blandt børn og unge. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal stilles flere krav til produkternes emballage og udseende og vil blandt andet forbyde søde smage og dufte i nikotinposer samt standardisere emballagen.

Ministeriet kan ligeledes henvise til den politiske aftale hvor det fremgår, at aftalepartierne er enige om, at reguleringen for e-cigaretter skal udbredes til tobakssurrogater, således der også for tobakssurrogater indføres et forbud mod smage og dufte af andet end tobak og mentol.

Ministeriet bemærker, at der med lovforslaget indføres et forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af tobakssurrogater som har et for højt nikotinindhold eller har andre smage end tobak og mentol. Forbuddet har til hensigt at sætte ind mod forsyningskæden og distributørerne af ulovlige produkter, således produkterne f.eks. ikke når frem til kiosker eller på anden vis bliver tilgængelige. Forbuddet har dog en undtagelse på 10 enheder til eget forbrug.

British American Tobacco anfører, at forslaget om at have definitionen "aroma" for så vidt angår tobakssurrogater samt definitionen på "kendetegnende aromaer" for så vidt angår tobaksvarer og urtebaserede rygeprodukter, er unødvendigt og forvirrende, og opfordrer til, at definitionen "kendetegnende aromaer" også skal gælde for tobakssurrogater.

GEJSER anfører, at forslaget om at ændre definitionen "kendetegnende aroma" til "aroma" for e-cigaretter kan være udfordrende, da der ikke findes en specifik kemisk betegnelse for tobaksaroma. I forlængelse heraf anfører GEJSER, at de allerede har fået svar fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet på spørgsmål herom, og at de er blevet forsikret om, at ændringen i praksis ikke får betydning for nuværende lovligt e-væsker og aromaer.

Ministeriet har på baggrund af høringen tilpasset lovforslaget, så der bibeholdes den oprindelige betegnelse "kendetegnende aroma" for elektroniske cigaretter, og at der for tobakssurrogater ligeledes anvendes betegnelsen "kendetegnende aroma". Hensigten med tilpasningen er, at der ikke skabes usikkerhed og uklarhed om begreberne, jf. at der med lovforslaget ikke er tiltænkt nogen ændringer i forhold til den nuværende retstilstand.

Ministeriet bemærker supplerende, at det i lovforslaget er fastholdt, at "fremtrædende" og "af andet end tobak" ikke skal indgå i definitionen af kendetegnende aroma for elektroniske cigaretter og tobakssurrogater. Det er på baggrund af, at Sikkerhedsstyrelsen har oplyst, at der fra flere sider, herunder fra branchen, er rejst spørgsmål omkring forståelsen og anvendelsen af begrebet "kendetegnende aroma". Ved at fjerne "fremtrædende" og "af andet end tobak" er det hensigten at imødekomme denne usikkerhed. Således er en kendetegnende aroma – i overensstemmelse med eksisterende praksis – en aroma, der dufter eller smages før eller under forbruget, desuagtet af i hvilken grad. Det præciseres samtidig i bemærkningerne, at et produkt formodes at have en kendetegnende aroma, såfremt produktet fx præsenterer sig med en anden aroma end tobak og mentol. Dette afspejler ligeledes den eksisterende praksis og præciserer at produktpræsentationen i sig selv kan skabe en formodning for, at et produkt indeholder en kendetegnende aroma.

7.4 Standardisering af emballage

British American Tobacco anfører, at forslaget om standardisering af emballagen og udformningen af tobakssurrogater vil gøre det sværere for forbrugerne at kende forskel på de forskellige produkter, herunder at kende forskel på ægte produkter og efterligninger, hvilket er medvirkende til, at forbrugerne ikke kan træffe et kvalificeret valg. British American Tobacco anfører endvidere, at det pågældende forslag om standardisering af tobakssurrogaters emballage er en krænkelse af producentens varemærkerettigheder, og at det vil udgøre et ekspropriativt indgreb uden nogen form for erstatning, og det vil udgøre en krænkelse af producentens kommercielle ytringsfrihed.

Nikotinbranchen anfører, at erfaringer med standardisering af emballage har vist, at det ikke har effekt, hvorfor de stiller sig kritiske overfor standardisering af emballagen for nikotinposer.

Philip Morris anfører en bekymring for, at standardisering af tobakssurrogater kan fastholde voksne rygere i rygning og anbefaler derfor, at målrette foranstaltninger som har til formål at forbyde emballagens ungdomsappel.

JTI anfører, at de ikke støtter standardisering af emballagen for tobakssurrogater. Yderligere anfører JTI, at teknisk udstyr, der benyttes sammen med opvarmede tobaksprodukter, ikke er et tobaks- eller nikotinprodukt, hvorfor det ikke bør reguleres som en del af tobakslovgivningen.

British American Tobacco opponerer mod standardisering af emballage for tekniske udstyr, der benyttes sammen med opvarmede tobaksprodukter, da forbrugerne, med eksisterende regler om standardisering af enkeltpakningen for opvarmet tobak samt forbud mod synlig anbringelse, alligevel ikke kan se de pågældende produkter.

Ministeriet kan henvise til den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" hvor det fremgår, at tobaks- og nikotinprodukter skal gøres mindre attraktive for børn og unge. Unge er særligt følsomme over for branding og reklamer. Tillukkende smage og dufte kan øge forbruget blandt børn og unge. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal stilles flere krav til produkternes emballage og udseende og vil blandt andet forbyde søde smage og dufte i nikotinposer samt standardisere emballagen.

Ministeriet bemærker, at kravet om standardiseret udformning for flere tobaks- og nikotinprodukter ikke er målrettet de personer, der allerede er forbrugere, men derimod særligt børn og unge, som endnu ikke har brugt produkterne, med henblik på at forebygge, at de starter et afhængighedsskabende forbrug til skade for deres helbred.

De nærmere krav til standardisering fastsættes i bekendtgørelser og vil lægge sig op ad de gældende standardiseringskrav. Den 30. august 2024 sendte ministeriet bekendtgørelser om de nye krav til standardiseret udformning i offentlig høring.

7.5 Standardisering af udseendet på tobakssurrogater og selve cigaretten

British American Tobacco anfører, at de finder kravet til udseendet på tobakssurrogater unødvendigt, når der samtidig fremsættes forslag om standardisering af emballagen.

British American Tobacco og Philip Morris opponerer mod standardisering af selve cigaretten, da tiltaget vil skabe grobund for illegal handel med cigaretter samt forfalskning af cigaretter.

JTI og Tobaksproducenterne anfører, at standardisering af selve cigaretten er uproportionalt samt bemærker, at kopieres den hollandske model i fuld udstrækning, vil bl.a. lange cigaretter (cigaretter i såkaldt 100-format) blive forbudt i Danmark, og anbefaler på den baggrund, at standardiseringen af udseendet på den enkelte cigaret ikke går længere end gældende krav i andre nordiske lande.

Ministeriet kan henvise til den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" hvor det fremgår, at tobaks- og nikotinprodukter skal gøres mindre attraktive for børn og unge. Unge er særligt følsomme over for branding og reklamer. Tillukkende smage og dufte kan øge forbruget blandt børn og unge. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal stilles flere krav til produkternes emballage og udseende og vil blandt andet forbyde søde smage og dufte i nikotinposer samt standardisere emballagen.

De nærmere krav til standardisering fastsættes i bekendtgørelser. Krav til udseendet af cigaretten vil være med afsæt i dels viden om unges opfattelse af tobaksprodukter¹, dels eksisterende krav i andre lande og dels udseendet på cigaretter i dag.

Den 30. august 2024 sendte ministeriet bekendtgørelser om de nye krav til standardiseret udformning i offentlig høring.

7.6 Krav til bestanddele

British American Tobacco anfører, at de opfordrer til, at kravet om bestanddele i enkeltpakninger i tobakssurrogater indføres med en øvre og en nedre grænse herfor, og foreslår på den baggrund en nedre grænse på 20 bestanddele og en øvre grænse på 24 bestanddele.

¹ Kvalitativ undersøgelse fra 2021 fra Kræftens Bekæmpelse "Unge opfattelse af markedsføring af tobaksprodukter – En kvalitativ undersøgelse blandt 16-24-årige".

House of Oliver Twist anfører, at for tyggetobak, vil regler om bestanddele opgjort i et præcist antal styk, være udfordrende, da deres enkeltpakninger af tyggetobak, på grund af produktets håndmæssige karakter, kan variere i antal af styks, men altid vejer 7 gram.

Philip Morris opfordrer til, at det tages i betragtning, at det for visse former af tobaks- og nikotinprodukter er svært at fastsætte et præcist antal styk pr. pakke.

Ministeriet kan henvise til den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol", hvor det fremgår, at tobaks- og nikotinprodukter skal gøres mindre attraktive for børn og unge. Unge er særligt følsomme over for branding og reklamer. Tillokkende smage og dufte kan øge forbruget blandt børn og unge. Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal stilles flere krav til produkternes emballage og udseende og vil blandt andet forbyde søde smage og dufte i nikotinposer samt standardisere emballagen.

De nærmere krav til bestanddele fastsættes i en bekendtgørelse og vil være med afsæt i produkternes bestanddele i dag. Den 30. august 2024 sendte ministeriet bekendtgørelsen om de nye krav til bestanddele i offentlig høring.

8. Specifikke bemærkninger til flere røg- og dampfrie miljøer

Danske Patienter, Lungeforeningen, Kommunernes Landsforening, Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere) og Sundbynetværket anfører, at de finder det positivt, at opvarmet tobak og e-cigaretter omfattes af lov om røgfri miljøer.

Børnerådet anfører, at røgfri legepladser bør være et lovkrav, samt at røgfrie områder på stadions bør være standarden, så de der måtte ønske at ryge, må opsøge et område, hvor rygning er tilladt. Yderligere anfører Børnerådet, at de gerne ser, at endnu flere steder, hvor børn og unge ofte færdes, inkluderes i lovforslaget og gøres røgfri, eksempelvis gågader, busstoppesteder og lignende.

Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere) og Sundbynetværket anfører, at røgfri zoner på stadions og røgfri legepladser ikke er tilstrækkeligt. Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse (med tilslutning fra Danske Tandplejere) og Sundbynetværket opfordrer til, at lovgivningen styrkes yderligere, så undtagelsen for "traditionelle værtshuse" med serveringsarealer under 40m² i lov om røgfri miljøer fjernes.

Danske Patienter og Hjerteforeningen opfordrer til at fremtidssikre lovgivningen, således nye produkttyper foregribes og omfattes af loven.

GEJSER anfører, at det er problematisk at e-cigaretter omfattes af lov om røgfri miljøer, samt at det ikke menes forsvarligt, at e-cigaretter sidestilles med rygning, da brugere af e-cigaretter vil blive udsat for passiv rygning i de foreslåede såkaldte "rygezoner" og mener derfor, at zoner, hvor brugen af produkterne tillades, bør være opdelt.

Ministeriet kan henvise til den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" hvor det fremgår, at aftalepartierne er enige om, at reglerne for hvor der må ryges, og hvor der må anvendes e-cigaretter fremover skal være

ens, da både rygning og brug af e-cigaretter frigives partikler til luften, hvormed andre menneskers frihed begrænses.

Hensigten er, at der skal være bedre mulighed for, at særligt børn kan færdes i miljøer, hvor de ikke udsættes og eksponeres for tobaks- og e-cigaretforurenede luft.

9. Øvrige bemærkninger

Alkohol & Samfund og Sundbynetværket anfører, at den foreslåede § 4, stk. 2 og 3, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år kan tolkes som en lempelse af gældende forbud mod at markedsføre alkohol til børn og unge under 18, jf. markedsføringslovens § 11.

Ministeriet bemærker, at lovforslagets § 3, nr. 4 vedrører salg af alkoholholdige drikkevarer, jf. definitionen af markedsføring i lov om tobaksvarer m.v. Der ændres således ikke på gældende regler om markedsføring af alkohol til børn og unge, jf. markedsføringslovens § 11.

Danske Patienter, Hjerteforeningen, Kræftens Bekæmpelse, Lungeforeningen og Sundbynetværket opfordrer til indførelse af en bred definition af nikotin som omfatter nikotinalogeter.

Philip Morris anbefaler indførelse af to underdefinitioner af tobakssurrogater - "tobakssurrogater til oral brug" og "tobakssurrogater til inhalation uden forbrænding", for dermed at skelne mellem forskellige former for produkter og forbrug.

Ministeriet henviser til definitionen af tobakssurrogater i lov om tobaksvarer m.v. Et tobakssurrogat defineres som et produkt med indhold af nikotin, der ikke er en tobaksvarer, jf. nr. 2, eller en elektronisk cigaret, jf. § 2, nr. 1, i lov om elektroniske cigaretter m.v., og som ikke er godkendt ved en markedsføringstilladelse efter lov om lægemidler eller EU-retlige regler om fastlæggelse af fællesskabsprocedurer for godkendelse af humanmedicinske lægemidler, og udstyr, der er beregnet til at blive benyttet sammen med produktet.

Dansk Erhverv anfører, at forebyggelsesplanen mangler fokus på en kulturændring blandt børn og unge, herunder fokus på, at kulturen i høj grad bæres af de sociale sammenhænge, som de unge er en del af.

Ministeriet bemærker, at der med den politiske aftale blev afsat 8 mio. kr. i perioden 2025-2028 til at understøtte initiativer, som fremmer inkluderende fællesskaber for unge, hvor alkohol ikke er i fokus. Aftalepartierne opfordrer ligeledes alle efterskoler, ungdomsuddannelser og forberedende grunduddannelser til at udforme og implementere en alkoholpolitik.

9.1 Forslag til yderligere tiltag

Alkohol & Samfund opfordrer til, at Forbrugerombudsmanden, der behandler sager vedrørende brud på markedsføringen af alkohol, bør have de samme beføjelser om brug af administrative bødeforelæg og dermed afgøre sagen uden retssag.

Hjerteforeningen anbefaler, at lovgivningen i fremtiden styrkes yderligere, så regler for markedsføring, herunder særligt digital markedsføring, af alkoholholdige drikkevarer strammes.

Lægeforeningen efterspørger højere priser på tobak og nikotin, så prisen overstiger 100 kr., 18 årsaldersgrænse for salg af alkohol, højere priser på alkohol, mere fokus på reklamer på sociale medier samt indførelse af et total stop for nye tobaks- og nikotinprodukter på det danske marked.

Patientforeningen bemærker, at der bør gennemføres en yderligere stramning af prisen på tobak, så lovforslagets indsats mod brugen af nye nikotinprodukter, som nikotinposer, blandt unge ikke resulterer i et øget forbrug af traditionelle nikotinprodukter som cigaretter.

Ministeriets bemærker, at forslagene går ud over den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" og dermed også ud over lovforslaget.

9.2 Skadesreduktion og rygestop

British American Tobacco, JTI, Nikotinbranchen, Philip Morris og World Vapers Alliance anfører på forskellig vis, at tobakssurrogater er skadesreducerende produkter og at reguleringen bør afspejle dette.

GEJSER opfordrer Sundhedsstyrelsen til at ændre anbefalingen for e-cigaretter, så de anbefales til både rygestop og nikotinafhængighed, selvom produkterne ikke, i medicinsk forstand, er godkendt til det.

Ministeriet kan henvise til, at det fremgår af rapporten "Nikotinbrug blandt børn og unge. Konsekvenser og forebyggelse" fra Vidensråd for Forebyggelse i 2022, at nikotin er afhængighedsskabende samt at brug af nikotin i ungdommen kan have en negativ indflydelse på hjernens udvikling på flere områder. Brug af nikotinprodukter er således skadeligt i sig selv. Det fremgår bl.a. også af rapporten, at nikotin ser ud til at øge sandsynligheden for at blive afhængig af både cigaretter og af rusmidler i almindelighed. Nikotin ser således ud til at have en såkaldt 'gateway' effekt.

Ministeriet kan herudover bemærke, at Sundhedsstyrelsen udelukkende anbefaler brug af nikotin til borgere, der er i behandling for nikotinafhængighed, og kun i en kortere afgrænset periode. Borgere, der ønsker et varigt rygestop, anbefales at benytte en kombination af professionel hjælp og medicin til nikotinafvænnelse, som er godkendt af Lægemiddelstyrelsen, idet der er evidens for, at der ved denne kombination er den største sandsynlighed for varig røgfrihed.

For så vidt angår elektroniske cigaretter kan der i øvrigt henvises til Sundhedsstyrelsens notat "E-cigaretter og helbred" fra oktober 2019 og WHO's call to action om elektroniske cigaretter i december 2023.